

Szkolny program profilaktyki

Zespołu Szkół Budowlanych w Bolesławcu

Podstawa prawna dla działalności profilaktycznej:

1. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej;*
2. *Konwencja o Prawach Dziecka;*
3. *Ustawa o systemie oświaty (zapis postulujący w prowadzenie programów profilaktycznych);*
4. *Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z 24.04.1997r.;*
5. *Rozporządzenie MENiS z dn. 31.01.2002r. dot. ramowych statutow publicznych przedszkola oraz szkół publicznych;*
6. *Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dn. 14.08.1994r.;*
7. *Ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu z dn. 09.11.1995r.*
8. *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu narkomani z dn. 26.10.1982r.*
9. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno– pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;*
10. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym;*
11. *Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 12 stycznia 2012 r ;*
12. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.*

WSTĘP

Profilaktyka to podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne prowadzone są na trzech poziomach, w zależności od stopnia ryzyka.

Profilaktyki uniwersalna skierowana jest do wszystkich uczniów, bez względu na stopień ryzyka – całej społeczności szkolnej. Podejmowane działania skupiają się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi, umiejętności dokonywania świadomych wyborów. To również rozwijanie postawy asertywności, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych.

Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych lub opóźnienie inicjacji. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej realizowane są przede wszystkim przez nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych.

Profilaktyka selektywna skierowana jest do grupy zwiększonego ryzyka, czyli do osób, które w stopniu wyższym niż przeciętny są narażone na rozwój zaburzeń. Profilaktyka selektywna koncentruje się na zagrożonych grupach młodzieży, osobach, które cechuje wysoka ekspozycja na czynniki ryzyka. Celem jest tworzenie warunków, które umożliwiają wycofanie się z zachowań ryzykownych. Cele te mogą być osiągnięte m.in. poprzez ograniczenie czynników ryzyka związanych ze środowiskiem rodzinnym i rówieśniczym, poprawę funkcjonowania emocjonalnego i społecznego, kształtowanie adekwatnych przekonań normatywnych dotyczących środków psychoaktywnych, promocję postaw prozdrowotnych oraz wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych przez dziecko. Działania w zakresie profilaktyki selektywnej prowadzone są przez psychologów i pedagogów szkolnych, specjalistów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, a także wykwalifikowanych realizatorów programów profilaktycznych. Do odbiorców profilaktyki selektywnej zaliczyć możemy m.in.: „dzieci ulicy”, niepełnoletnie osoby popełniające czyny karalne, osoby zagrożone demoralizacją, dzieci i młodzież zagrożone wykluczeniem społecznym, osoby okazjonalnie używające środki psychoaktywne.

Metody profilaktyki selektywnej obejmują takie działania jak m.in.: dostarczanie informacji na temat ryzyka związanego z używaniem substancji psychoaktywnych, poradnictwo indywidualne, poradnictwo rodzinne, terapia pedagogiczna, treningi umiejętności społecznych, socjoterapia, organizacja czasu wolnego (tzw. zajęcia „alternatyw”)

Profilaktyka wskazująca skierowana jest do grupy, w której rozwinęły się już symptomy zaburzeń, w tym związane z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Obejmuje ona działania interwencyjne i terapeutyczne, mające na celu zablokowanie pogłębiania się zaburzeń i zachowań destrukcyjnych oraz umożliwienie powrotu do prawidłowego funkcjonowania społecznego (resocjalizacja). Działania ukierunkowane są głównie na indywidualną diagnozę przyczyn problemu i podjęcie stosownej interwencji.

Metody profilaktyki wskazującej obejmują stosowanie takich działań jak: treningi umiejętności społecznych dla młodzieży, budowanie pozytywnej samooceny, redukcja poczucia otaczającego determinizmu, treningi umiejętności komunikacji i wyrażania emocji, radzenia sobie z porażkami.

W szkole profilaktyka wskazująca adresowana jest do zidentyfikowanych uczniów z grupy wysokiego ryzyka; uczniów z problemami zachowania czy problemami w zakresie zdrowia psychicznego.

Szkolny program profilaktyki dostosowany jest do potrzeb naszej szkoły.

Powstał w oparciu o Szkolny Program Wychowawczy, doświadczenie w pracy z uczniami, rodzicami, gronem pedagogicznym oraz analizę literatury przedmiotowej

I. Adresatami programu są : uczniowie, rodzice i nauczyciele.

II. Celem głównym programu jest planowanie i wdrażanie oddziaływań profilaktycznych na ucznia, jego środowisko, w celu:

- przygotowania młodych ludzi do zdrowego stylu życia i zminimalizowania negatywnych wpływów środowiska oraz własnych ograniczeń,
- przeciwdziałania pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych

III. Cele szczegółowe:

1. Podniesienie frekwencji uczniów na zajęciach szkolnych i ograniczenie niepowodzeń szkolnych;
2. Rozwijanie u uczniów umiejętności podejmowania decyzji oraz konstruktywnego rozwiązywania problemów;
3. Kształtowanie właściwej komunikacji interpersonalnej uczniów;
4. Doskonalenie form współpracy z rodzicami oraz instytucjami wspierającymi wychowawczo-opiekuńczą rolę rodziny i szkoły;
5. Nauka radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych przez uczniów – kształtowanie inteligencji emocjonalnej, a także samokontroli i radzenia sobie ze stresem;
6. Zwiększanie poczucia własnej wartości u uczniów;
7. Promowanie zdrowego stylu życia, konstruktywnych sposobów osiągania satysfakcji osobistej i sukcesu życiowego bez sięgania po środki psychoaktywne i odurzające oraz bez wchodzenia w konflikt z prawem;
8. Przygotowanie i prowadzenie zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów, jako forma podniesienia samooceny, przeżycia sukcesu, a także, jako alternatywna forma spędzania czasu wolnego;

9. Poszerzenie i ugruntowanie wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia;
10. Poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających i substancji psychotropowych, środków zastępczych, psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;
11. Zwiększanie wśród uczniów i rodziców świadomości o miejscach i formach pomocy w walce z uzależnieniem od środków psychoaktywnych;
12. Wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie zagrożeń w celu opracowania skutecznej strategii przeciwdziałania podejmowaniu przez uczniów zachowań ryzykownych;
13. Doskonalenie kompetencji nauczycieli, wychowawców, rodziców i opiekunów w zakresie działań profilaktycznych;
14. Zorganizowanie form pomocy z udziałem instytucji wspierających szkołę (opieka społeczna, pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawiciel policji, Sądu itp.).

IV Wskaźnikami do podjęcia decyzji o budowaniu programu była:

1. Diagnoza potrzeb środowiska uczniów, rodziców i nauczycieli.
2. Diagnoza rzeczywistych problemów występujących w społeczności szkolnej:
 - problemy młodzieży występujące na terenie szkoły;
 - problemy edukacyjne i wychowawcze rejestrowane przez pedagoga;
 - problemy zdrowotne nasilające się i dostrzegane przez pielęgniarkę szkolną;
 - problemy zgłaszane przez rodziców;
 - problemy sygnalizowane przez opiekunów społecznych, kuratorów sądowych, lub pracowników socjalnych;

Na podstawie obserwacji i diagnozy środowiska szkolnego zauważa się, że występują następujące problemy:

- wagary;
- przemoc i agresja – przede wszystkim agresja słowna;
- brak motywacji do nauki, niskie potrzeby edukacyjne;
- palenie papierosów, picie alkoholu, eksperymenty z substancjami psychoaktywnymi;
- ubóstwo materialne rodziców;
- brak dyscypliny;
- symptomy fonoholizmu;

V Formy realizacji:

1. Indywidualna rozmowa z uczniem, rodzicami;
2. Spotkania z rodzicami – pedagogizacja rodziców;
3. Zajęcia warsztatowe;
4. Mini wykłady;
5. Konkursy;
6. Spektakle profilaktyczne;
7. Prezentacja materiałów profilaktycznych;
8. Obserwację zachowań uczniów;
9. Analizę dokumentacji uczniów;
10. Zajęcia z pedagogiem;
11. Lekcje wychowania do życia w rodzinie;

12. Spotkania z przedstawicielami organizacji i instytucji współpracujących ze szkołą;
13. Udział w akcjach i programach z zakresu profilaktyki – realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii;
14. Rady szkoleniowe dla nauczycieli i doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych;
15. Współpraca z organizacjami funkcjonującymi w środowisku lokalnym, m.in.:
 - Policja;
 - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna;
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna;
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
 - Hufiec Pracy;
 - Młodzieżowe Centrum Kariery;
 - PCK;
 - pracodawcy;
 - poradnie specjalistyczne;
 - stowarzyszenia – Bolesławiecki Klub Amazonek;

VI OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA REALIZACJĘ PROGRAMU PROFILAKTYCZNEGO

Zadania Dyrektora szkoły:

1. Umacnianie pozytywnych relacji interpersonalnych w szkole;
2. Zachęcanie młodzieży do udziału w działaniach profilaktycznych;
3. Włączanie rodziców i opiekunów do współpracy w tworzeniu i realizacji szkolnych programów: wychowawczego i profilaktycznego;
4. Wspieranie finansowe realizacji działań profilaktycznych w szkole;
5. Koordynacja i monitoring przebiegu realizacji planu profilaktycznego szkoły;

Zadania nauczycieli i wychowawców klas:

1. Diagnozowanie sytuacji opiekuńczo-wychowawczej i rozpoznawanie zagrożeń mających wpływ na prawidłowy rozwój uczniów;
2. Rozpoznanie specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży, wymagających indywidualnego traktowania i zainteresowania – zbieranie informacji o potrzebach i trudnościach uczniów, uważna obserwacja dla oszacowania ryzyka wystąpienia zachowań nieakceptowanych społecznie;
3. Wdrażanie spójnego programu działań wychowawczo-profilaktycznych wynikających z potrzeb zespołu klasowego;

4. Rozpoznawanie problemów, dotyczących poszczególnych uczniów i podejmowanie działań interwencyjnych, mających na celu ich rozwiązanie i zapobieganie eskalacji;
5. Budowanie prawidłowych relacji z uczniami, opartych na wzajemnym szacunku, zrozumieniu, zaufaniu i współpracy;
6. Dokonywanie systematycznej oceny skuteczności prowadzonych przez siebie działań, modyfikowanie ich, dostosowywanie do aktualnych potrzeb;
7. Włączanie do realizacji programu innych nauczycieli, specjalistów i rodziców, opiekunów uczniów;
8. Inicjowanie kontaktów uczniów i ich rodziców, opiekunów z pedagogiem szkolnym;
9. Doskonalenie umiejętności zawodowych w obszarze działań wychowawczo-profilaktycznych;
10. Promowanie zdrowego stylu życia i wartościowych form spędzania wolnego czasu;
11. Podejmowanie interwencji w sytuacji zauważenia występowania zachowań ryzykownych wśród wychowanków i innych uczniów szkoły;

Zadania pedagogów szkolnych:

1. Diagnozowanie problemów opiekuńczo-wychowawczych szkoły;
2. Wspieranie wychowawców i pozostałych pracowników szkoły w realizacji zadań profilaktyczno-wychowawczych,
3. Pełnienie indywidualnej opieki pedagogicznej nad uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
4. Monitorowanie i koordynacja realizacji działań profilaktyczno-wychowawczych;
5. Propagowanie treści profilaktycznych - prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych dla uczniów;
6. Pedagogizacja rodziców;
7. Zbieranie informacji o potrzebach i trudnościach uczniów, uważna obserwacja dla oszacowania ryzyka wystąpienia zachowań ryzykownych;
8. Obejmowanie pomocą i opieką psychologiczno-pedagogiczną uczniów wymagających wsparcia i zindywidualizowania działań wychowawczych;
9. Rozpoznanie specjalnych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży wymagającej indywidualnego traktowania i zainteresowania;
10. Systematyczna współpraca z wychowawcami klas i nauczycielami, udzielanie im wsparcia w planowaniu i realizacji zadań profilaktyczno-wychowawczych;
11. Systematyczne doskonalenie się w zakresie wychowania i profilaktyki;
12. Współpraca z instytucjami takimi jak: PPP, Komenda Powiatowa Policji, SANEPID, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowniczej, Hufiec Pracy, Młodzieżowe Centrum Kariery i inne;

Zadania rodziców i opiekunów:

1. Uczestniczenie w diagnozie potrzeb uczniów w zakresie profilaktyki;
2. Opiniowanie programu wychowawczego i programu profilaktyki szkolnej;
3. Systematyczna współpraca z wychowawcą klasy;

4. Udział w realizacji programu profilaktycznego – wspieranie działań inicjowanych przez szkołę;
5. Dbanie o dobro dziecka i społeczności szkolnej – adekwatne reagowanie w sytuacjach pojawienia się zagrożeń dla prawidłowego rozwoju młodego człowieka – korzystanie z pomocy pedagoga szkolnego, szukanie wsparcia w specjalistycznych placówkach;
6. Udział w formach psychoedukacji proponowanej rodzicom przez szkołę.

VII. Planowane efekty:

Uczniowie mają wiedzę o:

- Aktach prawnych regulujących życie szkoły;
- Skutkach i konsekwencjach palenia papierosów, spożywania alkoholu, narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych, odurzających, psychotropowych;
- Skutkach i konsekwencjach przemocy i agresji w tym cyberprzemocy;
- Skutkach i konsekwencjach przedwczesnej inicjacji seksualnej;
- Skutkach i konsekwencjach braku dbałości o poprawność językową i używania wulgaryzmów;
- Skutkach i konsekwencjach uzależnienia od komputera, Internetu i telefonów komórkowych;
- Skutkach i konsekwencjach niepowodzeń szkolnych;
- Skutkach i konsekwencjach dyskryminacji;
- Alternatywnych możliwościach spędzania czasu wolnego;
- Placówkach interwencyjnych dla osób zagrożonych lub uzależnionych od środków psychoaktywnych i uzależnionych behawioralnie.

Zmiany w postawach i zachowaniu. Uczeń:

- Poprawia swoją frekwencję na zajęciach szkolnych i zajęciach praktycznych, a także wyniki w nauce;
- Dbą o kulturę języka w relacjach z osobami dorosłymi i rówieśnikami;
- Reprezentuje postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi;
- Radzi sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych;
- Jest człowiekiem uczciwym i odpowiedzialnym;
- Realizuje swoje cele poprzez rzetelną wiedzę, pracę i właściwe wybory moralne;
- Jest kreatywny, otwarty na świat i zmiany w nim zachodzące;
- Rozróżnia zagrożenia, jakie człowiek napotyka w swoim życiu;

- Poprawie ulegają relacje nauczyciel-uczeń, uczeń-uczeń, uczeń-rodzic, nauczyciel-rodzic;
- Korzysta z alternatywnych form spędzania czasu wolnego, bez uczestniczenia w grupach destrukcyjnych;
- Nie podejmuje prób zachowań ryzykownych lub opóźnia ich inicjację, a w przypadku występowania zachowań ryzykownych świadomie dąży do ich eliminacji, poprzez podjęcie leczenia;
- Wie gdzie szukać pomocy w przypadku w sytuacji uzależnienia od środków psychoaktywnych bądź uzależnień behawioralnych;

VIII MONITORING I EWALUACJA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH.

- 1.** Za prowadzenie monitoringu realizacji programu profilaktycznego na poziomie klasy odpowiada wychowawca;
- 2.** Wychowawca klasy dokumentuje realizację programu profilaktyki szkolnej w następujący sposób:
 - na początku roku dokonuje diagnozy na poziomie klasy wykorzystując specjalnie przygotowany do tego celu przez pedagoga formularz diagnostyczny (określenie skali zachowań ryzykownych, wyodrębnienie uczniów z grupy podwyższonego ryzyka, sporządzenie wykazu uczniów przejawiających zaburzone zachowania, wymagających podjęcia działań wychowawczych);
 - opracowuje i realizuje tematy godzin wychowawczych, dostosowane do potrzeb zespołu klasowego i zgodne z programem wychowawczym szkoły;
 - w planie wychowawcy klasowego uwzględnia działania profilaktyczno-wychowawcze i opracowuje sposoby ich realizacji;
 - zna i stosuje formy indywidualnej pomocy uczniom;
 - uczniów przejawiających zaburzenia zachowania, wymagających podjęcia zindywidualizowanych działań wychowawczych kieruje do pedagoga;
 - systematycznie współpracuje z pedagogiem szkolnym.
 - prowadzi na bieżąco rejestr działań profilaktyczno-wychowawczych (dokumentuje w dzienniku lekcyjnym rozmowy z rodzicami, uczniami, ich przebieg, efekty podejmowanych działań konsultuje z pedagogiem szkolnym, Dyrekcją szkoły i innymi specjalistami)
- 3.** Pedagog szkolny monitoruje całościowy przebieg realizacji programu profilaktycznego szkoły poprzez:
 - gromadzenie dokumentacji działań profilaktycznych;
 - rejestruje potrzeby nauczycieli w zakresie realizacji programu profilaktycznego;
 - rejestruje informacje przekazywane przez wychowawców, nauczycieli, rodziców, instytucje zewnętrzne o pojawieniu się nowych zagrożeń bądź nasileniu się dotychczasowych zachowań ryzykownych;
 - przygotowuje i przedstawia na radzie pedagogicznej raport z przebiegu realizacji programu profilaktyki szkolnej.
- 4.** Ewaluacji programu profilaktyki szkolnej dokonuje zespół ds. profilaktyki szkolnej, oceniając rezultaty i efektywność prowadzonych działań oraz określając obszary działań profilaktycznych na kolejny rok szkolny.
- 5.** Z wnioskami i zadaniami zostaje zapoznana Rada Pedagogiczna na konferencji podsumowującej rok szkolny.

Program Profilaktyki jest programem otwartym, którego treści ulegać będą zmianie, która zależeć będzie od aktualnych potrzeb. Diagnoza tych potrzeb będzie dokonywana na podstawie ankiet, rozmów z uczniami, nauczycielami i rodzicami.

Harmonogram działań w wybranych obszarach zagrożeń

I. Tworzenie w szkole odpowiedniej atmosfery i środowiska społecznego

Zadania	Cele operacyjne	Sposoby realizacji	Odpowiedzialni	Termin	Ewaluacja
Zapoznanie uczniów z normami i zasadami dotyczącymi życia społeczności szkolnej oraz konsekwencjami ich łamania	Uczeń zna swoje prawa i obowiązki oraz konsekwencje wynikające z nieprzestrzegania zasad przyjętych przez szkołę	Zapoznanie ze Statutem szkoły oraz z innymi regulaminami obowiązującymi w szkole	Dyrektor Wychowawcy klas	Wrzesień	Zapisy w dzienniku
Pomoc uczniom klas pierwszych w adaptacji w środowisku szkolnym	Uczniowie czują się w szkole dobrze i bezpiecznie	Zajęcia integracyjne w klasach I	Wychowawcy Pedagog	Wrzesień	ankieta
	Pierwszoklasiści są otoczeni w szkole szczególną opieką	Zorganizowanie Dnia pierwszoklasisty	Samorząd Wychowawcy	Wrzesień	Zapisy w dzienniku lekcyjnym
	W szkole nie występuje zjawisko „fali”	Dyżury nauczycieli na przerwach	Dyrektor	Cały rok	
	Kształtuje się umiejętność asertywnego komunikowania z rówieśnikami i nauczycielami	Zajęcia n/t asertywności	Wychowawcy Pedagog	Cały rok	Zapisy w dzienniku lekcyjnym

<p>Integracja społeczności szkolnej na uroczystościach</p>	<p>Uczniowie biorą udział w imprezach i uroczystościach organizowanych w szkole i poza szkołą.</p> <p>Uczniowie mają lepszy kontakt z rówieśnikami i nauczycielami.</p> <p>Potrafia zachować się kulturalnie w czasie imprez i uroczystości w szkole i środowisku.</p> <p>Wolontariat na rzecz środowiska lokalnego (Opłatek Niepełnosprawnych, Dom Dziecka, Dom Samotnej Matki),</p>	<p>Organizacja imprez i uroczystości</p>	<p>Wychowawcy Samorząd szkolny</p>	<p>Cały rok wg kalendarza imprez</p>	<p>Zapisy w dzienniku lekcyjnym imprez</p> <p>Obserwacja</p> <p>Dyplomy, zaświadczenia</p>
<p>Jesteśmy współgospodarzami szkoły</p>	<p>Uczniowie mają poczucie współodpowiedzialności za szkołę</p> <p>Mają szacunek dla własnej pracy</p>	<p>Uczniowie biorą udział w pracach społecznie użytecznych na rzecz szkoły</p> <p>Podejmują prace na rzecz poprawy bazy szkoły</p>	<p>Dyrektor Wychowawcy</p> <p>Opiekunowie praktyk, instruktorzy</p>	<p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p>	<p>Rejestr wykonanych prac</p>

Działania wspomagające wychowanie w rodzinie	Wzrost współpracy rodziny i szkoły wokół wspólnej wizji profilaktyki i wychowania	Rozmowy z uczniami i rodzicami,	Wychowawca Pedagog	Cały rok	Zapisy w dzienniku dokumentacja pedagoga
	Wychowawcy znają środowisko uczniów i ich problemy	Wywiady środowiskowe			
	Wychowawcy dostosowują programy wychowawcze do aktualnych potrzeb środowiska	Tematyka godzin wychowawczych poświęcona jest sprawom wychowania w rodzinie	Wychowawca		
	Szkoła wspiera rodziców w trudnościach wychowawczych z dziećmi	Współdział rodziców w opracowaniu programu wychowawczego i profilaktycznego	Pedagog Wychowawca	Wrzesień	Ankieta dla rodziców
	Udzielanie pomocy materialnej uczniom z rodzin najuboższych	Rozmowy z rodzicami. Pedagogizacja rodziców w czasie wywiadówek	Wychowawca Pedagog	Cały rok	
	Propagowanie treści prorodzinnych	Realizacja zajęć wychowanie do życia w rodzinie;	Nauczyciele posiadający kwalifikacje do przeprowadzania takich zajęć.	Cały rok	Zapisy w dzienniku

		Realizacja programu „Szkoła przyjazna rodzinie”	Wychowawcy klas, pedagog szkolny	Cały rok	Zapisy w dzienniku
	Uświadamianie rodzicom i nauczycielom zagrożeń wieku adolescencji	Psychoedukacja – spotkania ze specjalistami z zakresu: - przestępczości; - uzależnień; - zdrowia psychicznego;	Policjant, terapeuta, psycholog, psychiatra.	Cały rok	Zapisy w dzienniku
	Wsparcie rodziców w przypadku podejmowania przez ich dziecko zachowań ryzykownych	Udzielanie porad wychowawczych. Proponowanie rodzicom uczestnictwa w treningach umiejętności lub nakłanianie ich do skorzystania ze specjalistycznej pomocy w instytucjach świadczących takie usługi.	Pedagog szkolny, Dyrektor	Cały rok	Zapis w dzienniku pedagoga

II Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym młodzieży

Zadania	Cele operacyjne	Sposoby realizacji	Odpowiedzialny	Termin	Ewaluacja
Nauczyciele podejmują świadomie działania motywujące uczniów do nauki	Uczeń ma pozytywny stosunek do nauczycieli Uczniowie chętnie chodzą do szkoły i odrabiają lekcje, dążą do poprawienia ocen;	Nauczyciele stosują metody aktywizujące z uwzględnieniem różnych metod nauczania	Nauczyciele przedmiotów Dyrektor	Cały rok	Arkusze hospitacji Ankieta
	Uczniowie osiągają odpowiednie do swych możliwości wyniki w nauce	Nauczyciele stosują pozytywne wzmocnienia za pomocą nagród i pochwał udzielanych podczas zajęć lekcyjnych	Nauczyciele	Cały rok	analiza wyników nauczania
	Nauczyciele zachęcają uczniów do współpracy, wzajemnej pomocy				
	Różnicują wymagania w odniesieniu do poszczególnych uczniów				
	Nauczyciele udzielają wsparcia i pomocy uczniom w nauce	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, konsultacje	Nauczyciele, wychowawca, pedagog szkolny	Cały rok	Analiza wyników nauczania
Nauczyciele szacują skalę ryzyka wystąpienia niepowodzeń szkolnych i zachowań ryzykownych u uczniów oraz		Prowadzona jest dyskretna obserwacja i	Nauczyciele, wychowawcy, Dyrektor,	Cały rok	Rozmowy z uczniami, rodzicami,

	zacieśniają współpracę z rodzicami w tej kwestii.	zbierane są informacje o potrzebach i trudnościach uczniów	pielęgniarka, instruktorzy zawodu, pracownicy szkoły		wychowawcami
Wspieranie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi otoczeni są opieką i wsparciem adekwatnie do zdiagnozowanych problemów i przejawianych potrzeb.	Konstruowanie IPET ; Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, rewalidacyjne, porady i konsultacje	Pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Pedagog szkolny, wychowawcy, nauczyciele	Cały rok Wg potrzeb	Ewaluacja skuteczności udzielania pomocy psych. – ped. na terenie szkoły – IPET - y
Współpraca z rodzicami	Rodzice interesują się edukacją szkolną dziecka Rodzice wspierają dziecko w przypadku trudności w nauce i zapewniają pomoc;	Kontakty rodziców z nauczycielami Udział rodziców w zebraniach	Wychowawca Pedagog wychowawca rodzice	Cały rok Cały rok	Zapisy w dzienniku Zapisy w dzienniku
Zapobieganie absencji uczniów w szkole	Następuje poprawa uczęszczania uczniów na zajęcia lekcyjne	Pomoc pedagogiczna, dydaktyczna	Wychowawca Pedagog Nauczyciele	Cały rok	Analiza frekwencji uczniów na

	<p>Uczeń ma świadomość konsekwencji wynikających z opuszczania zajęć lekcyjnych</p>	<p>uczniom przebywającym na dłuższych zwolnieniach od zajęć szkolnych</p> <p>Informowanie rodziców o nieobecnościach ucznia w szkole</p> <p>Nagradzanie uczniów za 100% frekwencję</p> <p>Stosowanie kar regulaminowych wobec uczniów opuszczających zajęcia bez usprawiedliwienia</p>	<p>Wychowawca</p> <p>Wychowawca Dyrektor</p>	<p>Na bieżąco</p>	<p>podstawie dzienników lekcyjnych.</p> <p>Analiza frekwencji uczniów na podstawie dzienników lekcyjnych.</p>
<p>Ukazywanie doraźnych i perspektywicznych korzyści płynących z uczenia się</p>	<p>Uczeń ma świadomość roli nauki w jego dorosłym życiu</p> <p>Uczeń podejmuje działania w celu kontynuowania nauki na wyższym</p>	<p>Pogadanki z młodzieżą na lekcjach wychowawczych</p> <p>Prowadzenie orientacji</p>	<p>Wychowawca</p> <p>Wychowawca pedagog, doradca</p>	<p>Cały rok</p> <p>Cały rok</p>	<p>Analiza losów absolwentów</p> <p>Zapisy w dzienniku</p>

	poziomie edukacyjnym	zawodowej i doradztwa zawodowego	zawodowy		
Konsekwentne rozliczanie uczniów z nieobecności na zajęciach lekcyjnych i praktycznej nauce zawodu	Przeprowadzenie pogadanki na temat niebezpieczeństw i skutków związanych z wagarowaniem;	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza dokumentacji uczniów; - Bieżące reagowanie na nieobecność uczniów, - Indywidualne rozmowy z uczniami często opuszczającymi zajęcia; - Indywidualne rozmowy z rodzicami tychże uczniów 	Wychowawca, pedagog szkolny, Dyrektor	Cały rok	Analiza frekwencji uczniów na podstawie dzienników lekcyjnych.

III Profilaktyka zagrożeń okresu dojrzewania

Zadania	Cele operacyjne	Sposoby realizacji	Odpowiedzialny	Termin	Ewaluacja
Szkola zapobiega niedostosowaniu społecznemu i przeciwdziała zjawiskom patologicznym	Szkola troszczy się o ochronę uczniów przed przemocą, uzależnieniem, demoralizacją i innymi zagrożeniami	Diagnoza środowiska rodzinnego uczniów	Wychowawca, pedagog	Wrzesień Październik	Ankieta dla uczniów i rodziców
	Profilaktyka społeczna jest prowadzona w sposób zorganizowany ze szczególnym uwzględnieniem uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym	Analiza informacji o zagrożeniach w celu określenia skali zjawiska oraz zidentyfikowanie jego źródeł	Wychowawca, pedagog	Cały rok	Dokumentacja wychowawcy i pedagoga
		Uczniowie, nauczyciele i rodzice uczestniczą w realizacji programów profilaktycznych rekomendowanych przez MEN oraz system rekomendacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.	Dyrektor, pedagog, wychowawcy	Cały rok	ankieta zapisy w dzienniku

Promocja zdrowego stylu życia	<p>Uczeń zna zasady prowadzenia zdrowego trybu życia, odżywiania, przestrzega zasady higieny osobistej, dba o swoje zdrowie fizyczne i psychiczne;</p>	<p>Realizacja zagadnień na lekcjach wychowawczych i wychowania do życia w rodzinie, zajęciach z pedagogiem; Realizacja programu „Wybierz życie – pierwszy krok” – kl. I; „ARS, jak dbać o miłość” – kl. II Realizacja programu „Rakoobrona”; Organizacja zajęć pozalekcyjnych</p>	<p>Wychowawcy, Pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Zapisy w dzienniku</p>
	<p>Uczeń uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych, znajduje w szkole możliwość atrakcyjnego i pożytecznego spędzania czasu wolnego;</p>		<p>Nauczyciele dyrektor</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Udokumentowane aktywne uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych</p>
	<p>Uczeń zna swoje mocne i słabe strony, uczucia i emocje, które towarzyszą mu w życiu codziennym;</p>	<p>Pogadanki dla młodzieży na temat umiejętności radzenia sobie z emocjami</p>	<p>Wychowawca, pedagog</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Zapisy w dziennikach</p>

Higiena psychiczna	<p>Uczeń czuje potrzebę walki z własnymi wadami; Potrafi przyjmować krytykę i pochwały;</p> <p>Uczeń radzi sobie ze stresem i gniewem;</p> <p>Uczeń potrafi ukazywać swoje uczucia w różnych sytuacjach w stosunku do różnych osób;</p>	<p>Warsztaty dla uczniów oraz praca indywidualna z uczniem</p>	<p>Pedagog, specjaliści</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Zapisy w dzienniku</p>
	<p>Uświadamianie uczniów do kogo mogą zwrócić się o poradę i pomoc w sytuacji kryzysów emocjonalnych i organizowanie takich kontaktów wg potrzeb.</p>	<p>Rozmowy indywidualne z uczniami, realizacja zajęć wychowanie do życia w rodzinie</p>	<p>Pedagog szkolny, wychowawca, nauczyciel przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie, specjaliści spoza szkoły</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Zapisy w dzienniku</p>
	<p>Ochrona uczniów z grupy zwiększonego ryzyka przed przemocą, uzależnieniem, demoralizacją i innymi zagrożeniami współczesnego świata – choroby o podłożu psychicznym – anoreksja, bulimia, depresja, samookaleczanie.</p>	<p>Zbieranie informacji o potrzebach i trudnościach uczniów, uważna obserwacja dla oszacowania ryzyka; Pomoc w nauce, udzielanie wsparcia i</p>	<p>Pedagog szkolny, Dyrektor</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Zapisy w dzienniku pedagoga</p>

		<p>budowanie motywacji do zmiany postaw sprzyjających występowaniu zachowań ryzykownych, a także motywowanie do zaprzestania takich zachowań w chwili ich wystąpienia;</p> <p>Włączanie uczniów do dodatkowych programów, zajęć pozalekcyjnych rozwijających umiejętności psychologiczne i społeczne;</p> <p>Kierowanie uczniów do specjalistów w środowisku lokalnym celem przeprowadzenia</p>	<p>Pedagog</p> <p>Pedagog szkolny</p>	<p>Wg potrzeb</p> <p>Wg potrzeb</p>	<p>Zapisy w dzienniku pedagoga</p> <p>Zapisy w dzienniku</p>
--	--	---	---------------------------------------	-------------------------------------	--

		diagnozy i podjęcia terapii;			pedagoga
Działania wspomagające wychowanie w rodzinie	Rodzice i wychowawcy mają wiedzę nt. trudności okresu dojrzewania, prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji odurzających, psychotropowych i substancji psychoaktywnych;	<p>Wspieranie rodziców w pokonywaniu problemów charakterystycznych dla okresu dojrzewania;</p> <p>Uświadamianie rodzicom ich roli w zapobieganiu zaburzeniom rozwoju psychofizycznego ich dzieci – kierowanie rodziców na treningi umiejętności rodzicielskich lub nakłanianie do korzystania ze specjalistycznej pomocy w sytuacji wystąpienia problemów z dorastającym dzieckiem;</p>	<p>Wychowawca, pedagog</p> <p>Pedagog Wychowawca</p>	<p>Cały rok</p> <p>Zgodnie z kalendarzem zebrań z rodzicami</p>	<p>Udział rodziców w zaproponowanych formach pedagogizacji. Ankieta</p> <p>Zapisy w dzienniku</p>

<p>Uzależnienia</p>	<p>Uczeń zna przyczyny i skutki palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków, dopalaczy, leków, substancji psychotropowych i odurzających, a także uzależnień behawioralnych; Wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji nieradzenia sobie z zachowaniami ryzykownymi;</p> <p>Uczeń umie określić negatywny wpływ środków uzależniających na jego zdrowie</p> <p>Posiada umiejętność odmawiania i podejmowania samodzielnych decyzji. Zna przepisy prawne związane z używaniem środków psychoaktywnych – alkoholu, dopalaczy, narkotyków, substancji odurzających i psychotropowych;</p>	<p>Pedagogizacja rodziców</p> <p>Gromadzenie i rozpowszechnianie materiałów, nowoczesnych środków dydaktycznych na temat profilaktyki uzależnień – ukazanie negatywnych skutków spożywania środków psychoaktywnych; - gazetki ścienne przestrzegające przed zachowaniami ryzykownymi; Realizacja tematyki dotyczącej uzależnień realizowanej na godzinach do dyspozycji</p>	<p>Wychowawca Pedagog</p> <p>Pedagog, Pielęgniarka Nauczyciele</p>	<p>Wg potrzeb</p> <p>Cały rok</p>	<p>Zapis w dzienniku, dokumentacja pedagoga.</p> <p>Zapisy w dzienniku</p>
---------------------	--	---	---	-----------------------------------	--

		<p>wychowawcy klasy oraz lekcjach biologii, WDŻwR; Organizowanie dla uczniów z grupy zwiększonego ryzyka warsztatów terapeutycznych z zakresu uzależnień; Nasilenie propagandy wizualnej dotyczącej przeciwdziałania narkomanii. Realizacja programów profilaktycznych rekomendowanych przez KBPN i zawartych w systemie rekomendacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Realizacja programu „ARS – jak dbać o miłość”</p>					
							Cały rok

<p>Dopalacze jako substancje psychostymulujące stwarzające zagrożenie dla zdrowia i życia.</p>	<p>Uczeń posiada podstawowe informacje nt. dopalaczy; Uczeń zna sposoby manipulacji klientem wykorzystywane w czasie dystrybucji środków psychoaktywnych;</p>	<p>Prelekcja, warsztaty</p>	<p>Pedagog, wychowawca klasy, specjaliści</p>		<p>Zapisy w dzienniku, rozmowy z uczniami, ankieta</p>
	<p>Uczeń jest świadomy zagrożeń zdrowotnych wynikających z używania dopalaczy;</p>	<p>Rozmowy indywidualne z rodzicami, pedagogizacja</p>	<p>Pedagog, wychowawca klasy</p>	Cały rok	<p>Zapisy w dzienniku</p>
	<p>Rodzice mają wiedzę nt. dopalaczy i konsekwencji ich używania przez młodzież, wiedzą gdzie szukać pomocy w przypadku kontaktu dziecka ze środkami uzależniającymi.</p>	<p>Udział w szkoleniach</p>	<p>Dyrektor, pedagog, specjaliści</p>	<p>Zebrania z rodzicami</p>	<p>Zapisy w dzienniku</p>
	<p>Nauczyciele posiadają wiedzę nt. dopalaczy, wiedzą jak rozmawiać z młodzieżą. Nauczyciele posiadają wiedzę o innych środkach psychoaktywnych, psychotropowych, odurzających;</p>	<p>Udział w szkoleniach i warsztatach</p>	<p>Dyrektor, pedagog szkolny, specjaliści</p>	Cały rok	<p>Zaświadczenia o udziale w szkoleniu</p>
	<p>Szkoła wspiera uczniów i ich rodziców w trudnych sytuacjach związanych z uzależnieniem</p>	<p>Kierowanie ucznia do specjalistów w środowisku lokalnym, celem przeprowadzenia diagnozy i podjęcia terapii.</p>	<p>Pedagog szkolny, wychowawca, Dyrektor</p>	Cały rok	<p>Rozmowa z rodzicami Zapis w dzienniku dokumentacja pedagoga</p>
				Wg	

	Rodzice posiadają wiedzę na temat uzależnień	Wskazywanie nr telefonów zaufania dla osób uzależnionych i ich rodzin. Spotkania ze specjalistami z zakresu profilaktyki uzależnień; Psychoedukacja prowadzona przez pedagoga i wychowawcę ucznia;	Pedagog szkolny, Wychowawca, Dyrektor;	potrzeb Wg potrzeb	Zapisy w dzienniku
Edukacja seksualna	Uczeń zna skutki wczesnej inicjacji seksualnej; Uczeń zna choroby przenoszone drogą płciową i skutki tych chorób dla zdrowia	Realizacja na zajęciach „Wychowanie do życia w rodzinie”, na godzinach wychowawczych; realizacja programu „Wybierz życie – pierwszy krok”.	Nauczyciel Wychowawca Pedagog	Zgodnie z programem	Zapisy w dzienniku

IV Obszar:**Zapobieganie agresji i przemocy w szkole**

Zadania	Cele operacyjne	Sposoby realizacji	Odpowiedzialny	Termin	Ewaluacja
Rozbudzanie wrażliwości i poczucia odpowiedzialności za relacje międzyludzkie	<p>Wdrażanie uczniów do systematycznej pracy nad sobą i samowychowaniem; Wychowanie do wartości – kształtowanie u ucznia tych nawyków i postaw, które pozwolą mu prawidłowo postępować w każdych okolicznościach, kierować się wolną wolą, zachowując przy tym takie wartości jak:</p> <ul style="list-style-type: none">- poczucie przynależności do wspólnoty;- kwestie dobra wspólnego;- wrażliwości na krzywdę drugiej osoby; <p>Nauczenie młodych ludzi oceniania własnych poglądów i postępowania – pomoc w budowaniu własnego silnego światopoglądu opartego na wartościach. Pomaganie uczniowi w przyswojeniu określonych kanonów piękna, zasad postępowania, prawd uniwersalnych z którymi będzie mógł porównywać własne przeżycia.</p>	<p>Zajęcia z pedagogiem i wychowawcą poszerzające świadomość, uczące współżycia w grupie; Działania na rzecz innych uczniów, organizacji, idei (honorowe oddawanie krwi, wolontariat) Zaświadczenie własną postawą przez wychowawców o prawdziwości przedstawianej uczniom hierarchii wartości.</p>	Wychowawcy, pedagog szkolny, nauczyciele	Cały rok	Zapisy w dzienniku

<p>Zajęcia edukacyjne dla uczniów „Co to jest przemoc i agresja”</p> <ul style="list-style-type: none"> - jej rodzaje, zwrócenie szczególnej uwagi na zjawisko cyberprzemocy; - jak reagować na zjawiska przemocy i agresji; - konsekwencje zachowań agresywnych; - instytucje zajmujące się problemami przemocy; - procedura Niebieskiej Karty 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sposoby postępowania w sytuacjach zagrożenia przemocą w rodzinie, a także w relacjach rówieśniczych; - konsekwencje psychiczne, fizyczne i prawne zachowań agresywnych, również w cyberprzestrzeni; - instytucje wspierające rodzinę w przypadku występowania problemu agresji i przemocy; - procedurę Niebieskiej Karty; 	<p>Zajęcia z pedagogiem szkolnym, wychowawcą;</p> <p>Rozmowy indywidualne z uczniami;</p> <p>Spotkania ze specjalistami: policjant, psycholog, psychiatra.</p>	<p>Pedagog, wychowawca, nauczyciele, specjaliści</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Zapisy w dzienniku</p>
<p>Pomoc uczniom przejawiającym zachowania agresywne</p>	<p>Uczeń wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji, kiedy nie radzi sobie z zachowaniami agresywnymi.</p>	<p>Wskazywanie sposobów radzenia sobie z własną agresją – treningi zastępowania agresji;</p> <p>Rozmowy indywidualne z uczniami – wyciszanie negatywnych emocji, poszukiwanie źródeł agresji. Proponowanie uczniom alternatywnych sposobów rozładowania</p>	<p>Pedagog szkolny, wychowawca, specjaliści;</p>	<p>wg potrzeb</p>	<p>Zapisy w dzienniku</p>

	Rodzice ucznia mogą liczyć na wsparcie ze strony szkoły w przypadku wystąpienia zachowań agresywnych u ich dzieci;	<p>napięcie emocjonalnych.</p> <p>Zacieśnianie współpracy z rodzicami w celu eliminacji zachowań agresywnych i przemocowych przejawianych przez ich dzieci. Kierowanie uczniów do specjalistów w środowisku lokalnym, celem przeprowadzenia diagnozy i podjęcia terapii;</p>	Dyrektor, pedagog szkolny, wychowawca	Wg potrzeb	Zapisy w dzienniku pedagoga
--	--	--	---------------------------------------	------------	-----------------------------

<p>Reakcja nauczycieli na wszelkie przejawy agresji i przemocy ze strony uczniów na terenie szkoły poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uwagi słowne; - interwencje w sytuacjach wystąpienia zachowań agresywnych; - współpraca z Policją, Sądem – Kuratorami, asystentami rodziny, rodzicami uczniów. 	<p>Uczniowie przejawiający zachowania agresywne są pod stałą kontrolą wychowawcy, pedagoga szkolnego, specjalistów;</p>	<p>Rozmowy indywidualne z wychowawcami, pedagogiem. Zgłaszanie w razie konieczności zachowań agresywnych uczniów odpowiednim instytucjom i podejmowanie w razie potrzeby odpowiedniej interwencji.</p>	<p>Pedagog, wychowawca, specjaliści</p>	<p>Wg potrzeb</p>	<p>Zapisy w dzienniku, notatki służbowe</p>
<p>Przeciwdziałanie używaniu wulgaryzmów przez uczniów</p>	<p>U uczniów kształtowane są praktyczne umiejętności komunikacyjne, uwalnianie ocen i sądów spod wpływu emocji i umiejętności opanowania emocji;</p>	<p>Rozmowy indywidualne z uczniami; Zajęcia z pedagogiem, wychowawcą; Lekcje języka polskiego poświęcone kulturze słowa;</p>	<p>Pedagog szkolny, wychowawca, nauczyciele języka polskiego;</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Zapisy w dzienniku</p>
<p>Przeciwdziałanie dyskryminacji na terenie szkoły i związanych z tym przejawami agresji</p>	<p>Kształtowanie u uczniów postawy tolerancji wobec osób „innych” ze względu na wyznanie, płeć, kulturę, pochodzenie, kolor skóry, orientację</p>	<p>Analiza dokumentacji uczniów; Realizacja cyklu</p>	<p>Dyrektor, pedagog, wychowawca, nauczyciele</p>	<p>Cały rok</p>	<p>Zapisy w dzienniku; Zaświadczenia o ukończonych</p>

	seksualną, wiek, wygląd zewnętrzny, status społeczny, zachowanie, niepełnosprawność.	lekcji wychowawczych na temat stereotypów; Rozmowa z rodzicami/ przedstawicielami placówek współpracujących ze szkołą; Rozmowy z uczniami; Obserwacja; Realizacja i udział młodzieży w projektach finansowanych z środków Unii Europejskiej; Organizacja pomocy materialnej; Przeciwdziałanie stereotypom; Przygotowanie kadry pedagogicznej do pracy z młodzieżą niepełnosprawną intelektualnie i fizycznie.			szkoleniach; Indywidualne Programy Edukacyjno – Terapeutyczne.
--	--	---	--	--	---

Program Profilaktyczny został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej dnia: 30.08.2016 r.

Program Profilaktyczny został zatwierdzony przez Radę Rodziców dnia: 15.09.2016